

Akt nr:

P-E1a-0043

AU\$P-E1a-0043

Kontrakt.

Sedan Kongl. Maj:t den 10 Juli 1891 i' och för
sankning af Robackaän samt afdikning och odling af vatten-
spika marker, tillhörande hemmanen Milanda och Bräcke
 i Milanda försam samt Robacka samt Ålanda båtmästarp,
 Kropstorp Westergården och Östergården samt Ålanda Nohlgården
 i Stårkärs försam af Egeborps län, enligt en af Kommissions
 landtmännen A. Stårek uppmätt, af Kongl. Maj:t fastställt
 plan med dertill hörande kostnadsförslag, i'nåder beviljat ett
 låneunderskott af Fjorton Tusen (14000) kronor ad utgå af 1891
 års odlingsfond och lyftas a' de tider, som Kongl. Vaj- och
 Vattenbyggnadstyrelsen eger ad bestämma, så, och i' enlighet
 med Riksdagens för dylikt statsbidrag åtnjåtande gifna,
 af Kongl. Maj:t gillade föreskrifter, hafva undertecknade,
 enligt bilagda protokolls ^{utdrag} af den 3 Maj 1889
 af intressenterna valda till Direction, i' och för detta för-
 tag med Kongl. Vaj- och Vattenbyggnadstyrelsen, i' Kongl. Maj:ts
 och Kronans vägnar, afslutat följande kontrakt, hvarjensom
 vi a' vederbörande intressenters i' arbetsföretaget vägnar
 åtaga och förbinda oss.

§. 1

Att arbetet, hvarvid vi äro skyldiga ^{att} underkasta
 oss alla de vilkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t
 förklaras lämpliga och nödiga, skall utföras främunda, att
vattenafledningen och afdikningen för odlingsarbetet skola
väsa påbörjade för 1891 års utgång ^{och} färdigordade senast d. 1 Sept
1895 ^{odlingsår} samt utförd inom den 1 September 1897 i noggrann
 öfreensstämmelse med den fastslådda arbetsplanen, utan
 att anspråk på ytterligare bidrag af allmänna medel må
 vidare kunna väckas; skola vi genom kontant tillskott
 materialier, arbete eller annat bidrag bestrida hvad som

hela arbetafsföretagets fullbordande kan erfordras utafver det
levande länsbidraget, samt de utförda arbetena, så länge
någon del af lånet återstår ogulden, vederbörligen under-
hålla.

§. 2.

Att i händelse afrikelse, utan dertill erhållen ve-
derbörlig tillåtelse, skett från den fastställda arbetsplanen,
eller arbetet, utan att anstånd med det förmåas
utföra blifvit af Kongl. Maj:t medgifvet, ike inom be-
stämmd tid fullbordats,

eller om, innan vattenaflednings-, afdiknings- och
odlingsarbetet blifvit fullbordadt, afseende och godkänt,
Kongl. Maj: och Vattenbyggnadstypelsen skulle finna den
säkerhet, som blifvit för kontraktets fullgörande stäld, ike
vidare vara nöjaktig, eller om, innan lånet blifvit
genom lagen kraft egande beslut fördeladt på de hem-
man, hvilka för återbetalningen skola uppbära, Statskon-
toret skulle finna den säkerhet, som blifvit för lånet
stäld, ike vidare vara nöjaktig, och ny säkerhet, som
af vederbörande myndighet godkännes, ike varden
inom bestämd tid aflemnad,

eller om den bestämda annuiteten ike var-
der i behörig tid erlagd,

det ankommer på Kongl. Maj:t att låta
inställa all vidare utbetalning af statsbidraget samt
samt återfordra hvad deraf uppburits, att på en gång
eller efter hand till Kongl. Statskontoret inbetalas inom
den tid, som af Kongl. Maj:t bestämmes; och skola
vi i slutande lyftade och återburna medel påmväl
erlagga fem procent årlig ränta från lyftningsdagen
till dess återbetalning sker.

§. 3.

Att för den tjänsteman, som af Kongl. Maj: och
Vattenbyggnadstypelsen eller Kongl. Rådhusstyrelsen
förordnas att ^{i arbetet} verkställa besigtning, upprisa den för
det förmåa gillade planen med dertill hörande

plan- och profildröningar samt de räkenskaper, hvilka
vi skola föra öfver företaget, samt det eller de kontrakt
om arbetets utförande på entreprenad till vissa delar
eller i dess helhet, som möjligen afslutats, samt att
till Kongl. Maj: och Vattenbyggnadstypelsen aflemla upp-
gift af den person, af hvilken företaget utförande i
hvad det rör sig själva vattenafledningen anförtros.

§. 4.

Att efter ^{ut-}läsande utaf den del af lånet, som
enligt särskild bestämmelse får lyftas på grund deraf
att arbetet blifvit börjadt, vid hvarje af de följän-
de lyftningstiderna, innan ytterligare lånemedel
med utbetommars, hos Kongl. Statskontoret förte vi-
tigg af Kongl. Maj: och Vattenbyggnadstypelsen att,
enligt hvad dertilldes nöjaktigt styrkts, så mycket af
arbetet blifvit utfördt, som skäligen kan anses mot-
svara hvad i förhållande till det beviljade lånean-
derstodet belöper af hvad af lånet redan utbetommits,
och skall, såvida ike Kongl. Maj:t, med afseende på
särskilda förhållanden, pröfar skäligt annorlunda
förordna, någon del af lånet i Statskontoret in-
stä, intändes vattenaflednings- och afdikningsarbetet
att afseende och godkänt.

§. 5.

Att vid afslutande af detta kontrakt till
Kongl. Maj: och Vattenbyggnadstypelsen aflemla
för att i dess arkiv förvaras, bestycke kopier af
den gillade planen med dertill hörande plan-
och profildröningar för arbetet och bestyckta
afskrifter af dertill hörande godkända betänkan-
de och kostnadsförslag, afseende att, derest någon afrikel-
se under arbetets utförande med vederbörlig tillåtelse
vidtagits, innan sista delen af lånanderstodet
lyftes, till Kongl. Maj: och Vattenbyggnadstypelsen
aflemla fullständig beskrifning samt ritning,
utvisande huru arbetet i fölgt af denna afrikelse

utförts.

§ 6.

att gottgöra alla kostnader, af ^{utan undantag} hvad namn de vara m.ä., som i följd af detta här föräuleddas för Kongl. Statskontoret.

§ 7.

att för fullgörande af detta kontrakt afven som för lifstade statsmedlens återbäring, i fall mot kontraktet brytes, ställa sådan säkerhet, som af Kongl. Väg- och Vattenbyggnadstyrelsen förkännes, samt för länunderstödet afgifva sådan skuldförbindelse och försäkring för dess uppfyllande, som af Kongl. Statskontoret antages.

Två yttermera vilks arö härpå två lika lydande exemplar upprättade, som skedde i
Hilanda Västeri den 17de December 1891.

Göric von Schiele Jakob Hansson Nils Jönsson
Hammarsberg m. h. o. p. Hemmansägare
Hemmansägare

Tu Hammarsberg G. von Schiele samt Hemmansägare
ne Jakob Hansson i Bräcke och Nils Jönsson i
Röbacka i hugges här närvara egenhändigt underteck-
nat förestående kontrakt intyga Väg som ofven

Niklas Carlsson
Hemmansägare
Carl Johan Hansson
Hemmansägare

Med stöd af Kongl. brefvet den 10 Juli 1891 antager Kongl.
Väg- och Vattenbyggnadstyrelsen, i Kongl. Majts och Kron-
ans vägnar, detta kontrakt. Stockholm den 26 Januari 1892.

J. J. J.

H. H. H.

Uppskrift.

P

2*0043

Betänkande

Arbetsplan och Kostnadsförslag
örörande Sänkning af

Röbacka-än

mellan Bräcke bys utmark och torpet Buur, jämte
torrläggning af väteusjuka mark till
Säteriet Hilanda och Bräcke by i Hilanda Socken,
samt hemmanet Röbacka jämte Laga till Ölanda Sörsat-
torp, Ölanda och Kragstorp Laga i Stenkärs Socken,
Alli Herad och Elfsborgs Län.

Upprättad år 1888 och 1889, samt
ändring derä afslutad den 16 Okt. 1890
af Sigathen Stårck
Kommissions landmätare.

På grund af Kongens Befallningshafvandes
i Lissborgs Län förordnande för Hrn Kommissions-
lantmätaren J. A. Hygren af den 2 Juli 1886,
som på undertecknad Transportats den 18 April 1888,
och som ytteligare för undertecknad utvisade genom
resolution af den 26 Sept. sistnämnde är, hvilka samt-
liga förordnanden tillsammans innehåller, dels att hål-
la sådan syn, som omförmäles i nya lagen om dik-
ning och annan afledning af vatten den 20 Juni 1879
i de vattenrättsliga marken, som genomrinnas af Råbä-
ka-ån med tillflytande vattendrag från Bräckeby
utmärkt till torpet Buur under Kilanda gård,
och dels att upprätta faststättad afdelnings och
odlingsplan i samtliga dess egor, belägna i
Kilanda och Starkhult socknar af Ahls Härad,
infann sig undertecknad första gången den 13 Maj
1888, vid den då seut kommande oroligt starka
öfverfloden, för att beräkna den frammanför val-
tunnängden och andra förhållandena som kunde
blifva af vikt för en ännu mer uttillig afdelningsplan,
och sedermera på utlyst sammankomst den 30 Juli
då den egentliga synesförättningen började.

När dessa förnämde och följande dagar
med vissa uppehåll till synesförrettningens afslutnings-
dag, den 3 Maj 1889, verkställes således förrettningen,
hvarvid dels faststättad plankartan öfver de vattenrättsliga
fältet upprättades och uträknades, sedan marken gra-
nats, dels såväl själva vattendraget, der hafvudkastet
med högre och lägre skulle anläggas, som
en höjdhursplan afgränsades och utpälades till fasthet,
belägen 1/2 meter öfver medelvattensytan, hvar efter sig
då helta till i kollarerna för afdelningen deltaga
skulle beräknas. —

Den mark som sålunda under synen på
nämnda sätt beräknades höra till, tillhör nednämnda
de socknar, hemman och delar af dem del-

aktizkelegreund, som angifves i närslutna arealer
och uppskattningssummor; sedan delegarne särskildt
beslutat i de frågor, som vid Lyneå kommunats sökanden
såu ha vissa alternativa åtgärder gent emot öfrige
sakägare, och fräntro skett för de kanaler, dikeu
och vengliga upplej åtgängen jord.

Slutliga delaktigheten utgöres således af:

	Tingången Jord						Krofs bortgången Jord						Kvarnarende deltagande Jord.								
Namn å hemman delsgård och Socknar	Areal.			Uppskattad förbättring.			Areal			Uppskattad förbättring.			Areal			Uppskattad förbättring.					
	Söcklar.	Ar.	Kvadr. meters.	Söcklar.	Ar.	Kvadr. meters.	Söcklar.	Ar.	Kvadr. meters.	Söcklar.	Ar.	Kvadr. meters.	Söcklar.	Ar.	Kvadr. meters.	Söcklar.	Ar.	Kvadr. meters.			
<u>Kilander Sockna</u>																					
Kilander Säteri, Kammarskond																					
von Schiele	9	53	90	4	53	14	80		4	9	10	22	06	96	9	04	80	4	31	07	84
Bräcke Präst J. - J.	3	29	80	1	49	12	93		4	80		2	57	71	3	25	00	1	46	61	22
Bräcke Österberg, Johan																					
Johansson	5	92	30	2	57	95	07		8	90		4	06	92	5	23	40	2	47	88	85
J. J. Jakob. Hansson	2	52	30	1	48	16	19		2	60		1	69	21	2	49	30	1	46	46	98
Niklas Karlsson																					
~~J. J. Johansson, Anders~~																					
Lindgren m. St.	1	73	50	1	04	53	80		1	30			82	33	1	72	20	1	03	71	47
J. O. Anders Petter Carl m. H.	3	54	60	1	34	21	65		3	20		1	86	22	3	51	40	1	32	35	43
<u>Starkhans Sockna</u>																					
Pölska Karl Hansson	2	75	50	1	27	00	68		6	10		3	47	43	2	69	40	1	23	52	25
J. Nils Persson	3	52	50	1	88	57	80		16	20		8	98	93	3	37	30	1	79	58	87
Olund, Bäckmanström 4:51									5	00		2	54	55							
Örnsjö, Österberg, Hans																					
Lindgren (fugl. nummer af deltagare)	2	2	10	3	16	80			2	2	10	3	16	50							
J. J. Hans Andersson																					
(fugl. nummer af deltagare)	2	4		2	97	00			2	4	00	2	97	00							
J. J. Alex. Hansson																					
(fugl. nummer af deltagare)	4	0	10	3	72	00			4	0	10	3	72	00							
Trautwein	3	4	50	16	08	75	65		1	83	40	1	57	89	32	67	40	15	50	86	57

Transport	34	50	80	16	08	75	65	183	40	57	89	06	39	67	40	15	50	86	59	
Hjert-Hausson																				
Prognos. Utslag: And. Andersson	96	20	00	00	17	37	83	10	20	2	39	50		86	"		14	98	33	
Dr. Åstg. Johan																				
Alfons Sterckhous/ingl.																				
numera ej deltagande/	18	30				65	67	18	30		65	67								
Dr. O. Andersson Jonasen	96	20		32	53	00		6	40		2	31	66		89	80		30	21	34
Dr. O. Aug. Looasen																				
och Bernhard Andersson																				
(ing. numera ej deltagande/	22	00				195	49	22	00		195	49								
Summa	36	83	50	16	61	27	57	2	40	30	65	21	31	34	43	20	15	96	06	96

Säutlige dessa egor bestå, sedan sökaundens afstätt från
 att utöfna en del vissertigen rättensjuka, men i allmänhet
 till sin stundom behoffverhet och ringa område till och
 till mindre lämpliga marker, af utmärkt bördig och till
 äcker särdeles användbar jord af stort odlingsvärde, som
 här längre ned kommer närmare att beskrifvas. Någon jord
 som endast blifvit utöfadt för frostlånghetens minskande
 finnes här således icke. Icke heller kommer något avsevärt
 för liden afdikning att begäras. -

I närheten har visserligen skett mindre afdikningar, men
 enig veterligen har icke här i trakten någon afdikning eller
 vattenafledning varit af så stort omfång, som här nerr kurlag
 ur Aolingsfonden kunnat begäras eller ifrågasättas.

Vid en första ankomst till det vattenrika fältet hade villuligast flodvattenet redan något börjat sjunka, men syntes ännu fullt tydliga märken på flera ställen, huru högt vattnet hade gått de föregående dagarna, så att man dels genom beräkningar af arealen och vattenmängden och till sist som åtgång för sjunkningen, dels genom kundens öfningar med pitotiska rörel och andra sätt att mäta vattnets hastighet, jämförda med nedelörds omrädet, och uträkningar ut. från saligt Chefs i Mellarsta blöj- och Vattenbryggnadsdistriktet Majoren och Riddern Gustaf Hermanus Hand-

och, kunde få ganska tillförlitliga resultat för bestäm-
melse af kanalernas dimensioner.

Ungefär uniot i det vattensjuka området samman-
träffa tre vattendrag; den s. k. Bräcke ån och Kilanda
ån, den förra med en nedbördsområde af ungefär 2,565 hek-
tar och den senare 3,800 hektar, hvilka sedermera förtäna
under gemensamt namn Rökbacke-ån.

Närmast oöfver för i detta nedbördsområde har Bräcke
ån hufvudsakligen gröt igenom, dels odlade dels kala marker
och några mossar, men längre upp genom skogen och
småbjörnar; Kilanda ån har förut nästan uteslutande gått
genom skogbevädda egor, mossmarker och några småbjörnar
utom närmast intill fältet, der Kilanda gårdens reglerar
vattenet och en mindre kanal är gräfd. Sedan detta fält går
Rökbacke-ån genom skogsmarker med branta stränder och
teutligen stund stund en stycke. Omkring 600 meter nedan
Rökbacke är ännu en vattenfall, som ligger nära lausviken,
hvilken medelst en hög stenbro går öfver ån går sträckt
fält. Detta vattenfall som är beläget mellan Rökbacke
och Kilanda egor, har af Kilanda inköpts, och är det i
utsläppet, rörande lägen för fältet vid Rökbacke, för jämförelsen

är ännu ett
vattenfall, der
en mindre hus-
skofvare är
anlagd. Ännu
en 300 meter
längre ned etc.

skall beskrifvas. Omkring 300 meter längre ned börjar odlade
marker, som sträcka sig ned till Gröndals sjön. Denna
sjö utflötar genom ett 15 till 18 meters högt fall vid Förs
gården, der äfven en mindre lopp flötar. Tyssnäs
sjö är redan nämnt något, men lär vara tal om att
öfverflödar sådana deusamma. Sedan Förs Rökbacke vattendraget
för Rättbebergien, samt utlöper i närheten af Rätt-
bebergs gårdsgård i Göta Elf. Sjön skadlig in-
verkan af en öfverflödar afdikning för nedläggande
de egor torde således af oss vara att befrä.

Efter en nedbördsområde, som fördes vid vinflosten
för beräknas summa afbörda till vattendraget en vattenvärd
motsträande 0,09 meter högt vattenstånd öfver hela land-
området, skulle under 30 dagar - 2,592 000 sekunder, bort-
rinna ungefär kub. meter i sekunden genom Bräcke-ån

och 1,3 kub. meter genom Kilanda-ån, samt således efter
deras förenig genom d. s. k. Rökbacke ån i sin helhet 2,8 kub.
meter i sekunden. Dessa vattenvärd har jag ansett vara
nog högt beräknade, symmetriskt som Kilanda ån oöfver
den sin stora största del rinner genom mossar och skogs-
beklädda marker.

Genom direkta mätningar och beräkningar fann jag och
att nära utloppet vid Rökbacke Rökbacke vattenvärdet
vid den år 1888 oroligt starka vinflosten, uppgått till
något deröfver, eller 2,4 till 2,5 kub. meter i sekunden, men
som Rökbacke. Öfver och vattenvärdets styrelsen funnit des-
sa vattenvärdet för lågt beräknade och har bestämt Bräcke
åns vattenvärd till 2,51 kub. meter, Kilanda åns till 3,72, och
hela Rökbacke åns vid utloppet till 6,43 kub. meter, att
i sekunden, hafva kanalernas dimensioner för säker-
hets skull därefter beräknats.

Öfver dessutom genom afvigningar blefva de hafva de olika kanal-
ers vattenvärdet blifvit bestämda hafva de olika kanal-
sträckornas dimensioner och läge uträknats såsom följande
tabell utvisar efter formelerna $Q = CVRT$ och $C = \frac{1}{1 + 231 \frac{0,00155}{n} \sqrt{R}}$
 $Q = VA$, $R = \frac{a}{p}$, och $T = \frac{L}{V}$, $R =$ hydrauliska radie,
hvarvid $A =$ vattnets genomskärningsarea, $p =$ fuktade peri-
metern, $h =$ kanalbottens höjning för en viss längd sträcka -
 $V =$ vattnets hastighet i sekunden, $C =$ en koefficient och
 $Q =$ kub. värdet i sekunden, och $n = 0,025$ för hela sträckan.

Kanalernas dimensioner och läge.

Kanalsträckans														Högsta föruträdda vattenvärdet			
Beteck- ning	Längd i meter.	Namn.	Indre bredd i meter	Strömlängd	Vattenvärd i meter	Räddnings- bredd i meter	Höjning för en sträcka i meter	Höjning för en sträcka i meter	Höjning för en sträcka i meter	Höjning för en sträcka i meter	Höjning för en sträcka i meter	Höjning för en sträcka i meter	Höjning för en sträcka i meter				
0-1	100	Rökbacke-ån	berg	5:1	1:1000	4:1	1,6	0,3	1,11	1,3	5,538	6,147	6,43				
1-2	100	Sto	grus	1:15	1:1000	2:5	1,8	0,5	1,08	1,3	5,785	6,265	6,23				
2-5	300	Sto	lera	1:15	1:1000	2:5	2,0	0,7	1,08	1,3	5,785	6,265	6,23				
5-16	1164	Sto	"	1:15	0,7:1000	3:2	2,4	1,1	0,94	1,3	6,695	6,299	6,23				
16-25	836	Bräcke-ån	"	1:15	0,5:1000	2:0	1,7	0,6	0,68	1,1	4,015	2,722	2,51				
25-28	300	Sto	"	1:15	1:1000	1:8	1,5	0,6	0,87	1,0	3,300	2,871	2,51				
0-33	360	Kilanda-ån	"	1:15	2:1000	1:6	1,5	0,5	1,24	1,0	3,100	3,844	3,72				

Till hemning för arbetet har vid torpet Ruur i en stor sten strax norr om kanalens början inbyggits en fästpunkt i form af en kors + 4.74 meter öfver horisontalplanet och fäst för synen i öfra ändan af vattendraget en annan i en båg berg inbyggd fästpunkt på samma sätt beträffande, och skulle kanalens början ligga jämt 2 meter högre än horisontalplanet eller 2.74 meter under förnämnda fästpunkt. För öfrigt synas kanalens läge och djup samt dimensioner i öfrigt tydligare af följande:

Gräfningsstabell:

Gräfningspunkter i sticket	Gräfningsplanets öfriga höjd	Kanalens	Vattensläge i meter	Kanalens höjd i meter	Kanalens bredd i meter	Kanalens djup i meter	Kanalens längd i meter	Kanalens area i kvadratkilometer	Kanalens volym i kubikmeter
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
a	0	Rörelse av	0.025	0.001	"	4	0	4	2.000
b	60	"	"	"	5.1	4	1.65	4.65	2.060
c	100	Grus	"	"	1.15	2.5	1.70	7.16	2.100
d	200	Grus o. lera.	"	"	1.15	2.5	1.84	8.02	2.200
e	300	Lera o. lera	"	"	"	2.5	2.00	8.50	2.300
f	400	Lera och dyjord	"	"	"	2.5	2.1	8.80	2.400
g	440	"	"	"	"	2.5	2.22	9.16	2.440
h	500	Lera o. lera och dyjord	"	0.0007	"	3.2	2.40	10.40	2.500
i	600	"	"	"	"	3.2	2.60	11.00	2.570
k	700	"	"	"	"	3.2	2.65	11.15	2.640
l	800	Lera sand och dyjord	"	"	"	3.2	2.60	11.00	2.710
m	900	"	"	"	"	3.2	2.55	10.85	2.780
n	1000	"	"	"	"	3.2	2.50	10.70	2.850
o	1100	"	"	"	"	3.2	2.4	10.40	2.920
p	1180	"	"	"	"	3.2	2.3	10.10	2.972

q	1200	Lera sand och dyjord	"	"	"	3.2	2.3	10.10	2.990	1.750	0.99
r	1300	"	"	"	"	3.2	2.3	10.10	3.060	1.680	1.06
s	1400	"	"	"	"	3.2	2.3	10.10	3.130	1.610	1.13
t	1500	"	"	"	"	3.2	2.2	9.80	3.200	1.540	1.20
u	1600	"	"	"	"	3.2	2.1	9.50	3.270	1.470	1.27
v	1664	"	"	"	"	3.2	2.057	9.371	3.315	1.425	1.315
Bräcke-åv											
w	1700	Lera sand och dyjord	0.025	0.0005	"	2	1.800	7.4	3.572	1.168	1.572
x	1800	"	"	"	"	2	1.800	7.4	3.600	1.140	1.60
y	1800	"	"	"	"	2	1.720	7.16	3.650	1.090	1.65
z	1900	"	"	"	"	2	1.700	7.10	3.700	1.040	1.70
a'	2000	"	"	"	"	2	1.65	6.95	3.750	0.99	1.75
b'	2100	"	"	"	"	2	1.60	6.80	3.800	0.94	1.80
c'	2200	"	"	"	"	2	1.60	6.80	3.850	0.89	1.85
d'	2300	"	"	"	"	2	1.52	6.57	3.900	0.84	1.90
e'	2400	"	"	"	"	2	1.5	6.5	3.950	0.79	1.95
f'	2500	"	"	"	"	2	1.5	6.5	3.950	0.79	1.95
g'	2600	Grus och dyjord	"	0.001	1.15	1.8	1.48	6.24	4.00	0.74	2
h'	2700	Lera sand och dyjord	"	"	"	1.8	1.4	6.00	4.10	0.64	2.1
i'	2800	"	"	"	"	1.8	1.5	6.30	4.20	0.54	2.2
Kilaura-åv											
j'	1664	Lera sand och dyjord	"	0.002	1.15	1.6	1.7	6.70	3.670	1.07	1.670
k'	1764	"	"	"	"	1.6	1.65	6.55	3.770	0.87	1.810
l'	1864	"	"	"	"	1.6	1.6	6.40	4.070	0.67	2.070
m'	1964	"	"	"	"	1.6	1.5	6.10	4.270	0.47	2.270
n'	2024	"	"	"	"	1.6	1.7	6.70	4.390	0.35	2.390

Till förestående gräfningsarbeten och öfriga kostnader för utförandet af dikningarna, såsom elgiften för lympförrättning, kostnad för löst och ordningsslag, jordlösen m.m. till följande summa, som beräknas till dess utförande i andra sidans tecknade:

Kostnadsförslag

för afdiknings-arbetet, hvartill lön ut Odlingsskon-
den får sökas.

						Kostnad	Summa			
Liggenhet	Jordbruk.	metr.	gr.	Län.	ö.	Lr.	ör.	Kr.	ör.	Anmärkingar
<u>Röbäck-an.</u>										
a-c 100	Berg			320	3,50	1,120	-			Häraf 40% till materialier
	grus och sten			263	1	263	-			
c-d 100	Stenbunden Lera			596	0,60	357	60			
	lurbländad Lera			284	0,50	142	-			
d-e 100	J ^e			522	0,50	261	-			
	Grus och Lera			461	0,50	230	50			
e-f 100	J ^e			761	0,50	380	50			
	Lerjord			336	0,35	117	60			
f-h 100	J ^e			312	0,35	109	20			
	marjord			225	0,20	45	-			
	fastare stenbländad									
	Lera och Lerjord			687	0,60	412	20			
h-i 100	J ^e			798	0,50	399	-			} På flera ställen är marjorden och Lera bländad med brändna, dels i olika lager, dels till en massa
	Lerjord			844	0,35	295	40			
i-v 1064	J ^e			5,197	0,30	1,559	10			
	marjord			4,907	0,20	981	40			
	ställe: lerkattig marjord			5,424	0,50	2,712	-			
	<u>Bräcke Län</u>									
u-f 832	Lerjord			2384	0,30	715	20			
	Transport					10,100	70			

De flesta ställen
är marjord och
Lera bländad.
Marjord, dels i
slika lager, dels
till en massa.

Transport				10,100	70		
f-i 300	Lerjord			2,647	0,20	529	40
	Grus och sten			280	0,60	139	-
	Lerjord			555	0,30	166	50
	Marjord			842	0,20	168	40
<u>Kilanda an</u>							
u-n 360	Grus och sten			192	0,60	115	20
	Lerjord			675	0,30	202	50
	Marjord			783	0,20	156	60
	Förhusyn och materi- aliens skittning ut. ut. tillägges 12% härvid						1388 50
	Förändringar						432 64
	Förändringar för upplag						30 -
	Lösen för Strömfallet						400 -
	För afdiknings- och backdikning, hvar af afdikningsverken äro 1/2 meter djupa med en sidolättning af 1:1 och 0,1 meters på bottenbredd.						
1,470	Lerkattig jordbruk			1,193	0,20	238	60
	Stenbländ lerkattig jord			1,100	0,18	198	-
820	Skilnadsdiken, skala vara 1,5 meter djupa, sidolättning 1:1 och 0,1 meter på bottenbredd, men som de resten äro till en del gräfer på vägnar an- nas egen bekostnad. Fästes endel till all- män kostnad efter sam- ma genoms köping satta						
	Transport					436 60	13822 50

	Transport			436 60	13 822 50
	Som myss ofvannämda afledningsrätt, eller 1/3% qvarn meter på sträckmeter. Lerbaltig jordbruk	679 020	135 80		
	Pybländad jord Laggdiken böra vara 0,8 meter djupa 0,1 meter i botten med en yttre af 1,6 meter eller 0,68 90 meter på sträcks- meter	600 018	108 00		
9980	Lerbaltig jord Lagjord med lastare in- blandningar	1026 020	905 20		
1040	Pylika diken på Ri- land 1907, som dels re- dov dro gräva, dels böra utbytta med lock- diken, lerblandad jord	1000 018	180 00		
	Pybländad jord	307 020	61 40		
	Aflednings och laggdiken på Karl Anders sons i Krojtorps Öster- gård, som har i för- slaget ingår.	400 018	79 00		
990	Lera och sand / mtr djupa 0,1 meters bottenbredd och sivaltning 1:09	220 020	44 00		
	Aflednings och laggdiken på Anders Jonas- sons i Krojtorps Öster- gård skäft till upprä- ttelena: Transport			1943 -	13 822 50

	Transport			1943 -	13 822 50
330	Lera och sand För tillsyn och materialens slitning 5% lera För upprämda af plow och kostvareförelag samt synför- rättningen i sin helhet, för summan runda utspettar gel till.	330 020	66 -	1309 -	
				65 45	
				903 05	
	Summa Kronor			16.100 -	

Hela kostnaden för sjelfva afdikningen med synför-
rättningkostnad och jordersättningar skulle således bli för
16.100 Kr. som fördelat på 34,43,20 hektar torrlagd jord
skulle motsvara en kostnad på hektar af 467,61 öre. Efter
sänkningen, som enligt förslaget bör bli förändrad fullständig,
kan man numera antaga, att varje hektar torrlagd och odlad
jord skulle få en värde af 900 Kr. som jämfört med upp-
skattningssumman före och efter sänkningen skulle motsvara
en jordvärde af 12.343 Kr. 24 öre för sänkningen och 30.988 Kr.
80 öre efter sänkningen, varigenom en vinst skulle uppträ-
da af 18.645 Kr. 56 öre, mot den ofvannämda afdikningskost-
naden på 16.100 Kr. -

Enligt här nedan ytterligare beräknade orlångskostnader
uppgående till 1.865 Kr. skulle nettobehållningen bli förändrad
mindre, men som dels denna kostnad, dels åtskilligt af sjelfva
afdikningen genom jordergård sjelfva skulle kunna utifrån
huru de kostanta utgifterna icke behöfva öfverstiga i rent
tal 14.000 Kr., hvilket denna summa af underberäknad
kan man så förstås såsom behöfelig att betäckas genom den
en Orlångsfonden. -

Som efter hvad förut visats jordytans höjd öfver blifva-
de vattennivån vid högsta tankbara flod kan man att variera

mellan 0,5 meter och 1 meter så är tydligen att torrläggningen blir så fullständig, att öfriga jordens bör kunna täckas, och som marken i öfrigt är jevn, slät och lätt odlingsbar, föreslås här följande:

Kostnadsförslag

för själva odlingsarbetet samt lämnad av stöd för begäran

Läge	Längd meter	Längd meter	Bredd meter	Kub. i meter	Kv. i meter	Kostnad		Summa		Anmärkning
						Kronor	ör	Kronor	ör	
3200										
Stängdiken i egentliga markjord, der tegelrörviden ej skulle passera		3200		0,15	480					Skärf 50% till materialen
2000										
Tegelrörviden, som sammanlän utifrån, som förut på en del af odlingsmarken förverkställes.		2000		0,22	440					Skärf 60% till materialen
Odlingsarbetet på ännu upptagna mark			21	45	945			1865		
Tillsammans med förut upptagna afdikningskostnader								16,100		
Utgör del hela								17,965		

Under de jordgrävningar och vändningar, som verkställes i det väsentliga fältet hade jordbort avräknat, för att utläsa jordens djup och beskaffenhet, och bekräftar att djupet varierade från 0,2 meter markjord vid kanterna till högst 2,5 meter i de största djupen. På de jevna markfalten var djupet i allmänhet af 1 till 1,5 meters djup, på de flesta ställen uppblandad till större eller mindre mängd af sandaktig ler, antingen i olika lager eller hopsammans i en massa. Härigenom var markjord af sådant fast och fruktbart natur, som genom torrläggningen borde förbättras till utmärkt åkerjord.

Nuvarande gräsgräset på de fält, som ännu äro i sitt naturliga skick, består af stannarter blandade med egentliga gräs och vauviga ängsblommor, samt blir alltid af ganska god beskaffenhet och till bestånd, synnerligast utmed de gamla åkilarna, men genom ofta och till återkommande öfringsvänderingar, som på de flesta ställen göra att höstarbarna stå till våra häften i vatten, skiljer ofta fört det försämrade och förstörda, så väl genom vätan, som genom naturligt utflöande jordpartiklar. Efter en förutgående tid sedan företogs gräfsning i öfre åkroarna samt rusning och mindre sprängning vid utloppet, sjunker visserligen vattnet fortare under än förut, men är dock fortfarande mycket skadligt, synnerligast då vattnet från ofrulligaste grannverk hastigt påsläpper.

På redan i bruk varande ställen voro de vauviga odlade sädes- och gräsflagen redan hemmastada, dock nyttjades såsom välsädd endast råg, och rotfrukter blott i ringa grad. Efter markens fullständiga torrläggning, torde dock följande cirkulationsbruk kunna lämpligt. 1/ Träsk 2/ Håsträd 3/ och 4/ Klöfver och Thymall 5/ Vall till hets, 6/ Rotfrukter 7/ och 8/ Värsad.

Begärde sanknings och ofdikningsarbetet i öfrigt skall naturligtvis här öfriga gjorda anvisningar och bestämmelser i hollarna rörande gräfsningen, kanalernas dimensioner

läge och lutningsförhållandet samt djuplek i förhållande
till horisontalplan och höjdpunkterna noggrant iakttagas.
Och detta är förärfvigt tydligare iakttaggjort genom att följa
de plan profil och sektionsritningar.

Der det vattenjuka fältet ~~af~~ som smalast torde bli
närvändigt att under sänkingsarbetet genom dammar
upphälla vattnet, som dessutom genom oförsäkrade grann-
dammar eller uppgörelse med grannarnas ytterligare kan
regleras, så att arbetet kan utföras med större lätthet. För-
man med arbetet kan utgå i de bredare marken, tor-
de vattnet genom, för förhållande uppstigning och något förfjä-
rrare lagpliken samt mindre oförordade fördämningar under
den stora sommaren lämpligast ledas förbi husgrundskanalerna, så
att arbetet utan hinder af vattnet kan fortgå. Vid utsläppande
af det i dammarna samlade vattnet, som bör ske under
natten, då icke arbetet verkställs, bör försigtighet iakta-
gas, så att vattnet endast småningom utsläpps, för att hin-
dra utskämningar i den redan ^{nedre delen af} fördäggade kanalerna samt
öfversvämningar på längre ned liggande fält.

Vid arbetets utförande bör i allmänhet iakttagas att,
såvitt möjligt är, genast vid kanalens början, fulla djupet
tagas, för att lättare åtkommas den öfra delen och undvika
en dyg batterensning.

Likadå bör dikensjorden med den utvigen befruktiga
stenar eller rötter så snart som möjligt bortskaffas från
kanalens sidor i marken, för att ej onödigtvis tynga den,
men till dess den kan ske, bör den läggas på minst 15 meters
afstånd från kantorna, och öppningar deri göres på till-
räckligt antal ställen för genomsläppande af tvärström-
mande utviken.

Kanalernas dimensioner på dessutom icke på något
sätt inskränkas af grannegränsade stenar och rötter, utan
att såvitt bortskaffas för att kanalernas sidor skola bli
så jämna som möjligt.

På detta företag ej erbjuder några särdeles tekniska
svårigheter, torde det få bero på delegarnas själva, om

de vilja utföra arbetet själva eller genom utbjuda det på
entreprenad. De böra dock alltid genom någon ^{ledare} eller
kontraktant tillse att arbetet blir nog utförd efter plan.

Om blifvande kanal framdeles i stället för att skall utgöra
gräns mellan hemmanen i Starkhans och Kilsås socknar,
måste kanalens läge nog iakttagas, såvitt det kan blifvit bestämt
dels genom förut gjorda egoutbyten, dels under uträkning, så att
äktarne på ömse sidor jämt utlygtes mot hvarandra, hvarje-
nom gränser sedermera lätt lagligen kan bestämmas, samt
utsläpas på den plats på plankartan nu angifves, för att hvarje
delegat skall bibehållas vid sin rätt.

Som några af egarna i Krogstorp, hvilka i företaget
bortt detta, haft så för sig, som af detta kunna komma vä-
la någon nytta, att deras delaktighet i kostnaderna för de
öfrastigande kostnaderna för den särskilda dikning, som behöf-
des till de ä deras egor näriga aflörnings och kaskdiken, haf-
va sökanderna såsom häröfran segts, afstätt från yrkanden
till deltagande i företaget mot de delegat i Krogstorps Östra
och Västergårdarna, för hvilka någon delaktighet icke här
närut utföres, på såh den en laga kraftfulla synförrätt-
ning derom bestämt.

Hattliga delaktigheten blifver således efter synförrätt-
ningsgrunder repartiserad i afdikningskostnaderna 16,100 kr.,
för hvarje delegat utförd som härnär följande.

Deris har också för framtiden andra reparationer
fördelats en summa af 10,000 kr., så att hvar som leest
deras lät kan göra andra reparationer efter samma grunder,
genom att multiplisera hvars och ens delaktighet i 10,000 kr.,
med den summa som skall repartiseras, betraktad såsom
procent-tal.

levnings diken eller kanaler, antingen som man-
kens läge på tvärs ställe visar lämpligast. Deris
begagnas slängdiken, der man är så djupa, att täckdi-
ken, som här också bör vara cirka 0.7 meter djupa, icke
må alfvu, och tegelrösdiken der täckdikenas botten njäp-
må alfvu.

Som fästen här genomföres kanarna påläggas, behöfves
ej annat än att upptaga vanliga tegelstäm för yttre utsat af-
skrud på cirka 3 meters afstånd från inre andra, och så
lunda på vanligt sätt verkställa påläggningen.

Sålunda utfördes här arbetet, och dyrt, dock lifva
löna och af sådeles stor nytta, emellan utom den direkta
fördel, som vinnas, genom att så nu mer eller mindre oan-
vändbara ängar förvandlas till fästa och bördiga åkerfält,
intill liggande odlade fält äfven betydligt förbättras ge-
nom bättre vattenaflopp och genom fruktbarhetens
ömskande, som blir en naturlig följd af en så fullständig
afdikning, som den nu förslagna, och får jag därför
hos Kongl. Majt i djupaste underdanighet tillstyrka
företaget.

Uppsala den 16 Oktober 1890

Agathon Stårch
Kommissions-laudsmätare

Utkl. med original utg.

J. B. Bagge
Bokhållare, Kista

Viktor Jönsson
Ingenjör, Kista

Afl. Godkänd 18⁷/₁₂ 93
Bevis

1469
93

om verkställd afsejning å arbetet för sänkning af Råbackaån samt affdikning och odling af vattenuskadade marker, tillhörande hemmanen Kilanda och Bräcke i Kilanda socken samt Råbacka jämte Ölanda båtsmans torp, Krogstorp, Västergården och Östergården samt Ölanda Nollgården i Skarvåres socken af Åhle härad i Upsborgs län.

Planen af Kongl. Majt. fastställd den 10 Juli 1891.
Bewiljadt länunderstöd från 1891 års odlingslänefond, att utgå med kronor 14000.

Kontrakt om arbetets utförande å Kongl. Majt. och Kronans vägnar antaget den 26 Januari 1892.
Enligt kontraktet fastställd termin för arbetets fullbordande den 1 September 1895.

Beräknad kostnad enligt den fastställda arbetsplanen tillhörande kostnadsförslag kronor 16100.
Verkliga kostnaden intill denna dag, enligt mig förewisade afslutade räkenskaper, kronor 15295.54.

Vid af undertecknad den 17 November innevarande år verkställd besigtning af afan- skrifna arbete har detsamma befunnits utfördt i öfverensstämmelse med gillad arbetsplan, och kan arbetet i sin helhet sålunda till godkännande förordas.

Ansökan om arbetets godkännande göres hos Kongl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, och bör dervid fogas detta bevis, äfvensom till riktigheten bestyrkt utdrag af räkenskaper och entreprenadkontrakt utvisande arbetets

verkliga kostnad samt de plan- profil- och
öfriga ritningar efter hvilka arbetet blifvit
utfördt.

Göteborg den 20 November 1893.
Th. Österdahl.

1469/93

Sammandrag af räkenskaperna, förda öfver kostnaderna
för inrättning af Kobacka-än samt utförande och odling af
vattensjuka marker belägna deromkring inom Nilanda och
Karlskärns socknar af Åle härad och Älfsborgs län och
huru Kongl. Maj:. under den 10 Juli 1893 beviljat ett lån
från odlingslånefonden i 14000 kronor. -

Landmätarens och gode mans arbode	876. 45
Resättning, evf. pag: 119 i synförrättningsskiedtningarna, för ~~lån~~ af <u>Strömfall</u> : Rens. jorde frist verkställt gräpning, för jordeplan m. m.	1009. 70
Majors Atterboms arbode för teygen af arbetet	500. --
Anvans-m. fl. kostnader för entreprenad-acktion	79. 90
Räkningar i profil-m. fl. korter	80. 39
Lösen för underhållighetsutgg, resor m. m.	92. --
Majors Atterboms reseersättningar	89. 05
Kronolänsman Geddes synförrättning	6. 30
Ouchkostnader för uttagning af medel från <u>Statkassan</u>	70. --
Renskrifningar, posten af <u>diverse</u> mindre utgifter	21. 75
Renskostnader af <u>inre</u> m. m. vid <u>synförrättningar</u>	40. --
Entreprenad summan	12500. --

Summa kronor 15295. 54.

Riktigheten af ovanstående utdrag bekräftar
af: G. J. Wenström C. A. Patterson

Afskrift.

Entreprenad Kontrakt.

Undertecknad, Axelsson Skick, förbinds hjärtligt,
som att verkställa arbetet för anläggning af Kebabas - en ort af anläggning
af vattenkraften i marken, tillhörande hemmanet Kibanda och Briska
i Kibanda Sothas samt Kebabas jämte Ölands bitmans lags,
Krogsjöns Västerg. och Österg. samt Ölands Kebabas i Skaw.
Kebabas Sothas af Österg. län, för en öfreranskommande summa af
12,500 kronor samt för följande villkor:

- 1° Arbetet skall börja för detta år utgång;
- 2° Arbetet skall utföras enligt af Kongl. Maj:ts gillad ar-
betsplan och de nämnda föreskrifterna som af den sigda
lans eller intressenternas kontrollant skall undertecknas;
- 3° Arbetet skall vara fullbordadt för den 1 September 1893!
- 4° Entreprenören ber om möjligt, vid arbetets användande tjäna
och hysselörens priserna; för ej allen arbetet tillstånd från
Ölands jordkontor användas till nämnda Ölandens förändring
från samt skall i öfrigt blifva hj arbetssituationens önsk-
ningar till efterseelse.
- 5° Af den öfreranskommande entreprenadsumman, 12,500 kron, äger
entreprenören att tillhöra 3,000 kron eller, om det möjligt ej
utbetalas af Skattekontoret, den summan, som utbetalas och vid
tiden för utbetalningen derifrån skall beträffas efter
hvar och en mod af arbetets fortgång 33% af värdet af det
utförda arbetet enligt fastställt arbetsplan, dock att 2,000
kron sammanlaga af arbetskostnaderna, till arbetet tillförs i
vederbörlig ordning afseende och godkänd.
- 6° De med afseende på förenade kostnader betalas af arbete,
diskussionen, såvida ej genom entreprenörens förordnande
extra besigtning för slutlig afseende blir erforderlig,
den den ersätts af honom.

7^e Entreprenören skall lämna till vederhöfligheten bevis-
gen Högskolans bindelse, ej mindre för arbetets or-
dning utförande, än också för de medel, hvilka enligt
3^e punkten häröfver kunna komma att såsom förstärkt
utbetalas.

8^e Skulle möjligen detta kontrakt af kontraktanten
tolkas olika i några punkter, om tiden varit tillräckligt
till förmål för domstolspröfning, utan stillas genom
domstolspröfning af tre personer, af hvilka två vara kon-
traktens vägar för, och dessa två den tredje, blifvande
dessa dom utvald. —

My förestående kontrakt är 2de tillägslydande
exemplar uppräntade och underskrifna som skedd
i Elfängen den 10 December 1891.

Axel von Storch.

Herr Ingeniör A. Skärstas Gärningsdiga
närvarande skriftligt intyg på en gång beviljades:

Ernst Utterborn
När och Distriktschef

J. Andersson.
Byggnadsmästare
och Loffle.

Åsamtens riktighet bekräftar:

Peter Josef.
Inspektör, och Klara.

Utdrag af protokoll hållet vid veder-
höfligen utskott sammanträde på Klara den
17de December 1891 med intressenter i vatten-
afledningsföretaget för Säckving af Rölach
och Klara - den mellan Bräcke bys utväs-
ka och torpet Ruor inom Klara och
Stankens Säckving.

Något jäf med sammanträdet laglighet anmälades
och närvarande förutom utredde arbetsbestyraren samtliga i
företaget delaktige intressenter, utom ombud för Klara bats-
manskam.

51.

Uppdrags åt fört utredde arbetsbestyraren, Stankens
kam H. von Schiele på Klara samt hvar hvar hvar
Jacob Hansen i Bräcke och Nils Jönsson i Rölach att
undertecknad kontraktet med Kongl. Hög- och Vattenbygg-
nadsstyrelsen samt skuldförbindelsen till Kongl. Statskontoret,
lyfta statslidraget och iakttaga alla för företaget i öfrigt
erfordriga åtgärder. —

Rätteligen utdraget bekräftar
dag som ovan

Adolf von Schiele
Veförande

Den Kongl. Maj- och Rättshjugguadsstyrelsen.

Härmed det jag jag förordnar att arbets-
styrelsen för vattenafledningsföretaget för beaktning af Rönne-
och Nilsunda - an uppdraget af Majoren m.m. Ernst Alster-
holm, under vilket af Kongl. Styrelsens bifall, att såsom
arbetsledare afseende och utföra afseende företag, men
i annan händelse kan samma uppdrag komma underkastad.

Nilsunda Vatten på Ekensjö den 17 December 1891
i arbetsstyrelsens namn.

Perik von Miele
Ordförande

Uttag af protokoll hållet vid landhögskola-
sammanträde på Kilauda Säter den 3 Maj 1889
för ifrågasatt afdelning af en mellan Bräcke
by och kommunen Rönneby för tilläggning af
den till belägg made höande till afgränsande
by och kommun samt till någon del af Kilauda
Säter.

Närvarande voro Herr Kammarherren G. von Schiele, Nils
Torsjö i Rönneby, Carl Hansson i samma kommun,
Jakob Hansson i Bräcke vesterg., Johan Johansson i sam-
ma kommun, samtliga till förvaltnings skanda.

Off. öfver sekreter.

Aud. Petter Wäl i Bräcke vesterg.,

Hans Larsson i Kragtorps vesterg.

Hans Hansson i " " "

Hans Andersson i " " "

Alvin Hansson i " " "

Någon mer afhördes ej bland sekreter, icke heller i öfr.
infann sig kronoombudet.

Såsom gode män desamma som förut.

§ 29.

Till arbetsstyrelse utsågs enhälligt Herr Kammar-
herren G. von Schiele, Jakob Hansson i Bräcke vesterg.
och Nils Torsjö i Rönneby.

Vidare förkom ej, betygas Kilauda som afgrän-
sa ombudet vägrar

Agathon Stenck
Kommisars landhögskola

Stenck Johansson August Olsson
Rätteligen utöfver uttogs:

Viktor Jönsson
Inspektör, Kilauda

Jens Jönsson
Kommisars, Kilauda

10
i lugran får jag härmed till efter denna
dag verkstätt besigtning och se, intyga,
att arbetet såväl med jordskaktning som spräng-
ning vid Persfältet och för dränning af
Kilån och Rönnebacken, derlär odlings län
Givnats af Rönne Mäst, blifvit verkstätt
till Går och betydlig del hvaran sålunda det
föreskrifna arbetet är påbörjadt, försaknas:
Kilåns Säteri den 19de Decem. 1891.

J. J. Gedda
Kronolänsmästare och Hare
af Elfsborgs län.